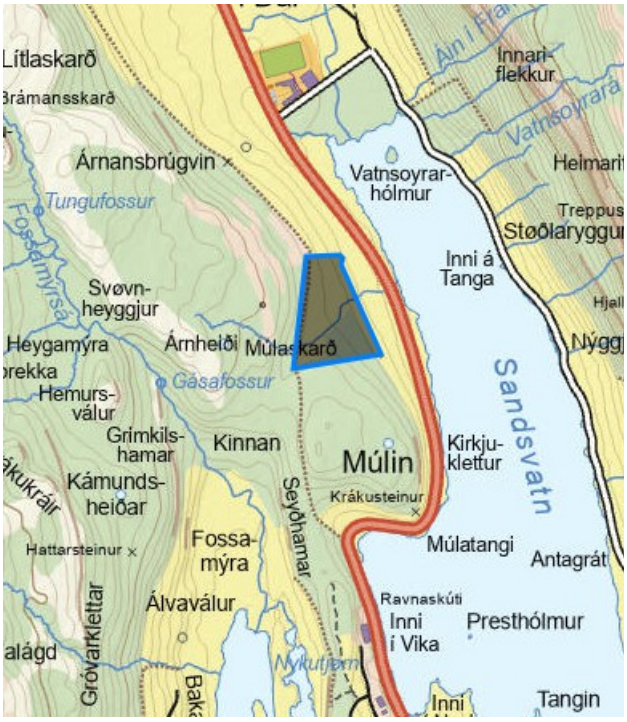
Viðmerkingar til strategisku umhvørviskanningina í samband við Suðuroyartunnilin

Føroya Fuglafrøðifelag vil við hesum koma við viðmerkingum til strategisku árinsmetingina, sum er gjørd í samband við Suðuroyartunnilin.

Tað tykist eins og strategiska árinskanningin roynir at seta alternativu linjuføringina í ringt ljós á og linjuføringarnar vera lýstar rættiliga svart/hvítar ella góðar og ringar.

Ein týðandi spurningur er, um tað er neyðugt við upp til 60.000 m2 til eitt byggipláss við tunnilsmunnan. Til dømis var byggiplássið við Gamlarætt bert 9.000 m2. Tað tykist tí løgið, at byggiplássini í Skúvoy og norðan fyri Sands bygd skulu vera so risa stór. Á vísta korti er eitt byggipláss á 45.000 m2 norðan fyri Múlan teknað upp. Hetta øki kann takast til byggipláss uttan týðandi árin á Sandsvatn í byggitíðini metir Føroya Fuglafrøðifelag. At lendið verður ført aftur til tað upprunaliga, tá verkætlanin er liðug, merkir at árin bert eru fyribils.

Í árinsmetingini verður dálking av Sandsvatni nevnd sum ein vandi. Tað átti at verið ein fyrimunur, at leggja tunnilsmunnan har vegur longu er gjørdur. Tað hevur við sær, at møgulig dálking skjótt kann beinast burtur, tí bæði bilar og maskinur sleppa fram at beinanvegin.

Í brotinum um ávirkan á fugl (s. 19) verður víst til Pálsdóttir et al. 2025. Pálsdóttir et al. 2025 hava kannað ávirkan frá lítlari bilaferðslu í Íslandi - frá nøkrum hundra akførum um samdøgnið upp til 16.660 bilar um samdøgnið. Úrslitini vístu, at summir fuglar (t.d. spógvi, lógv og summartíttlingur) ikki trivust væl tætt við vegin. Aðrir fuglar vístu seg ikki hava ampa av vegnum (t.d. mýrisnípa og stelkur). Tá árinsmetingin vísir til Pálsdóttir et al. 2025 er tað eisini rímiligt at nevna eina aðra niðurstøðu úr kanningini: Tættleikin av fuglasløgum var í miðal 20% lægri frá 0 til 200 m frá vegum í mun til eina fjarðstøðu á 200 m til 400 m. Hyggja vit eftir spógva var ein minking uppá 75% frá 0 til 50 m frá vegnum í mun til 350 m til 400 m frá vegnum (nágreiniliga øktiskt tættleikin

við 24% pr. 50 m frá vegnum). Vegager og ferðsla hava sostatt týðandi og varandi árin á fuglameingið í einum øki. Eftir sum at kanningarnar eru gjørdar í Ìslandi, har vit í stóran mun hava somu fuglasløg, er henda kanning áhugaverd at brúka í Føroyum og kann væntast at lýsa støðuna í Føroyum væl.

Plantur (s. 19): Í Nykutjørn er hvít nykurt. Bæði hendan plantan og alt lívið kring Nykutjørn og Gróthúsvatn eigur at verjast. Tað átti at verið lætt at gera byggipláss norðan fyri Sands bygd uttan at ávirka Nykutjørn og Gróthúsvatn.

Tá tað kemur til Skúvoynna tykist árinsmetingin at vísa stóra umsorgan fyri oynna. Tó verður ikki nevnt, at økið har alternativa leiðin er teknað at koma upp er tað økið í oynni har fuglar sum teisti og lundi vera ávirkaðir sum minst. Stórur partur av økinum er velt lendi, har teisti og lundi ikki reiðrast. Tá talt verður 1000 m frá tunnilsmunnanum (viðfesti 2) røkkur hetta økið langt upp á oynna og norður um bygdina – tað dekkar sostatt 2 km2 av teimum 9,9 km2, sum oyggin er. Øki, sum veruliga verður ávirkað av tunnilsmunnanum er munandi minni og árinini eru fyribils meðan verkætlanin fer fram.

Menn, sum hava drúgvar royndir at gera havnaløg í Føroyum meta, at tað er gjørligt at gera eitt fyribils havnalag í Skúvoy. Tað verður sagt í árinsmetingini, at ”i sambandi við Sandoyartunnilin gjørdist greitt, at loyvi ikki fæst at tyrva grót í havið” (s. 5). Hvaðani kemur hetta forboðið? Og er tað forboð fyri tí í Skúvoynni? Útfyllingar vera gjørdar nógva staðni í Føroyum og í forkanningunum frá Landsverki verður eitt ídnaðarøki niðanfyri Skarvanes/Djúpadal nevnt sum ein møguleiki (saman við útfyllingum í øðrum økjum). Kann grót úr tunlinum ikki brúkast til havnalag í Skúvoy?

Í skjal M7 og M8 (viðhefti 3 og 4) verður skrivað: “Data eru frá ebird (ebird.org), ið Cornell Universitet (cornell.edu) hevur gjørt/framleitt». Talan er ikki um, at Cornell Universitet hevur savnað data. Hetta eru í stóran mun føroysk fuglaáhugaði, sum hava skrásett teirra eygleiðingar gjøgnum ár og dag í eBird. Hetta er ein citizen-science verkætlan, sum gevur nógv data um fuglameingi í Føroyum. Skrásetingarnar vera eftirkannaðar, soleiðis at skrásetingarnar eru eftirfarandi. Í dag er eBird dátumiklasti databasi fyri fuglaskrásetingar í Føroyum.

Í fylgiskjølunum M5 og M6 (viðhefti um ávíkavist Sandoy og Skúvoy) eru árin á fuglarnar mettar. Øll sløgini hava fingið metingina 0/- uttan nøkur fá sløg, har ongin árinsmeting yvirhøvur er gjørd – m.a. helsareyða. Hetta merkir, at tunnilsverkætlanin antin ongin árin hevur á fuglastovnin ella at møguleiki er fyri, at verkætlanin kann hava neilig árin á fuglastovnin. Bert at skriva 0/- er óseriøst og skeivt. Sjálvt kanningarnar (t.d. Pálsdóttir et al. 2025) sum eru brúktar sum grundarlag í strategisku árinsmetingini vísa týðandi minking fyri nógv fuglasløg, um ein vegur við 1400 bilum um samdøgrið kemur gjøgnum lendið. Tí er tað púra burdur við, at strategiska árinsmetingin opnar upp fyri, at tað møguliga ongin árin hevur fyri nakað sum helst fuglaslag, um verkætlanin verður til veruleika. Hetta er stak vánaligt handverk, tá tað kemur til strategiska árinsmeting og Føroya Fuglafrøðifelag metir ikki, at hendan metingin er í tráð við veruleikan ella gjørd í samsvar við góðum háttalagi viðvíkjandi árinsmetingum.

Vegna Føroya Fuglafrøðifelag,

Silas Olofson, fyrisitingarstjóri.